TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. balandžio 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 — 4 ir 13 straipsniai — Bankroto byla — Iškėlus bankroto bylą išmokėta suma, areštuota iki bylos iškėlimo dienos — Ieškinys dėl kreditorių interesams žalingo akto nuginčijimo — Senaties, nuginčijimo ir naikinamieji terminai — Ieškinio dėl nuginčijimo formos reikalavimai — Taikytina teisė“

Byloje C-557/13

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2013 m. spalio 10 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. spalio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Hermann Lutz

prieš

Elke Bäuerle, veikiančią kaip *ECZ Autohandel GmbH* bankroto administratorė,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits ir M. Berger (pranešėja),

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. rugsėjo 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— H. Lutz, atstovaujamo advokato C. Brändle,

— E. Bäuerle, veikiančios kaip *ECZ Autohandel GmbH* bankroto administratorė, atstovaujamos advokato W. Nassall,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, J. Kemper ir D. Kuon,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Skiani ir M. Germani,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. García-Valdecasas Dorrego,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir F. De Figueiroa Quelhas,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin,

susipažinęs su 2014 m. lapkričio 27 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191) 4 straipsnio 2 dalies ir 13 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Austrijos gyventojo H. Lutz ir E. Bäuerle, veikiančios kaip administratorė bankroto byloje, iškeltoje Vokietijoje, ginčą, susijusį su ieškiniu dėl nuginčijimo, dėl *ECZ Autohandel GmbH* (toliau – bendrovė skolininkė) turto.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Reglamento Nr. 1346/2000 23 ir 25 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(23) Šiame reglamente numatytiems klausimams turėtų būti nustatytos vieningos kolizinės taisyklės, savo taikymo srityje pakeisiančios nacionalines tarptautinės privatinės teisės taisykles. Jeigu nenustatyta kitaip, turėtų būti taikoma valstybės narės, kurioje iškelta byla, teisė (*lex concursus*). Ši kolizinė taisyklė turėtų galioti pagrindinėms ir vietinėms byloms; *lex concursus* sąlygoja bankroto bylų procesines ir materialines pasekmes asmenims ir susijusiems teisiniams santykiams. Ji reglamentuoja visas bankroto bylų iškėlimo, eigos ir užbaigimo sąlygas.

(24) Automatiškas bankroto bylų, kurioms paprastai taikoma valstybės narės, kurioje iškelta byla, teisė, pripažinimas gali susidurti su taisyklėmis, pagal kurias kitose valstybėse narėse turi būti vykdomi sandoriai. Siekiant apsaugoti teisėtus lūkesčius ir tikrumą dėl kitose valstybėse narėse sudarytų sandorių, nei ta valstybė narė, kurioje iškelta byla, reikėtų priimti tam tikras bendrosios taisyklės išimtis.

(25) Visų pirma reikalinga speciali nuoroda dėl daiktinių teisių, nukreipianti [nukrypstanti] nuo valstybės, kurioje iškelta byla, teisės, kadangi daiktinės teisės ypač svarbios teikiant kreditą. Dėl to tokios daiktinės teisės pagrindas, galiojimas ir apimtis paprastai turėtų būti nustatomi pagal *lex situs* ir nepriklausyti nuo bankroto bylos iškėlimo. Todėl daiktinę teisę turinčiam asmeniui reikėtų palikti galimybę toliau ginti savo teisę į atskirą bylos nagrinėjimą arba atskirą įkaito garantijų išsprendimą [į garantijos apriboto turto atskyrimą nuo kito bankrutuojančio skolininko turto]. <…>“

4 Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, bankroto byloms ir jų pasekmėms taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta tokia byla, toliau vadinama „valstybė, kurioje iškelta byla“, teisė.

2. Valstybės, kurioje iškelta byla, teisė nustato tokios bylos iškėlimo sąlygas, jos eigą ir užbaigimą. Ji konkrečiai nustato:

<…>

f) bankroto bylų pasekmes individualių kreditorių iškeltoms byloms, išskyrus neišspręstas bylas;

<…>

m) taisykles, susijusias su atvejais, kai visiems kreditoriams nepalankūs teisės aktai [žalingi aktai] yra niekiniai, ginčytini arba negalima užtikrinti jų vykdymo [netaikytini].“

5 Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnyje numatyta:

„1. Bankroto bylos iškėlimas nedaro poveikio kreditorių ar trečiųjų šalių daiktinėms teisėms į skolininkui priklausantį ir bylos iškėlimo metu kitos valstybės narės teritorijoje esantį materialųjį ar nematerialųjį, kilnojamąjį ar nekilnojamąjį turtą, įskaitant konkretų turtą ir visą neapibrėžtą turtą, kuris kartais keičiasi.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teisės konkrečiai reiškia:

a) teisę perduoti turtą arba sudaryti sąlygas ir užtikrinti, kad jis būtų perduotas, bei teisę naudoti iš šio perduoto turto gautas pajamas arba iš šio turto, ypač iš jo arešto arba įkeitimo, gaunamas pajamas;

b) išimtinę reikalavimo patenkinimo teisę, ypač kai su reikalavimu susijusi teisė yra užtikrinta areštu, arba reikalavimo teisė užtikrinama pateikiant garantiją;

<…>

4. Šio straipsnio 1 dalies nuostata nekliudo kelti 4 straipsnio 2 dalies m punkte nurodytų bylų dėl teisės aktų [dėl aktų] paskelbimo niekiniais, ginčytinais ar dėl negalimumo užtikrinti jų vykdymą [nuginčijimo arba netaikymo].“

6 Pagal Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnį:

„4 straipsnio 2 dalies m punktas netaikomas, jei asmuo, gavęs naudos iš visiems kreditoriams nepalankių teisės aktų [žalingo akto], pateikia įrodymus, kad:

— minėtas teisės aktas [minėtas aktas] priklauso ne tos valstybės narės, kurioje iškelta byla, teisei, ir

— teisė nenumato jokių priemonių atitinkamu atveju užginčyti minėtą teisės aktą [minėtą aktą].“

7 Reglamento (EB) Nr. 1346/2000 20 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Kreditorius, kuris, iškėlus 3 straipsnio 1 dalyje nurodytą bylą, bet kokiomis priemonėmis, ypač priverstinio vykdymo būdu, pasiekia, kad būtų visiškai ar iš dalies patenkintas jo reikalavimas, nukreiptas į kitos valstybės narės teritorijoje esantį skolininko turtą, grąžina likvidatoriui tai, ką yra gavęs, kaip numatyta 5 ir 7 straipsniuose [nepažeidžiant 5 ir 7 straipsnių nuostatų].“

8 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“) (OL L 177, p. 6; toliau – Reglamentas „Roma I“) 12 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį reglamentą sutarčiai taikytina teisė visų pirma taikoma:

<…>

d) įvairiems prievolių pasibaigimo būdams, ieškinių senačiai ir apribojimui [senačiai ir teisės praradimui praleidus terminą];

<…>“

Vokietijos teisė

9 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1994 m. spalio 5 d. *Insolvenzordnung* (Bankroto įstatymas, *BGBl*. 1994 I, p. 2866, toliau – *InsO*) 88 straipsnyje numatyta:

„Jei per mėnesį iki prašymo iškelti bankroto bylą pateikimo arba pateikus šį prašymą nemokaus asmens kreditoriaus reikalavimo patenkinimas taikant priverstinio vykdymo priemones buvo užtikrintas iš nemokaus skolininko turto, iškėlus bylą šis užtikrinimas tampa negaliojantis.“

Austrijos teisė

10 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Insolvenzordnung* (Bankroto įstatymas, *RGBl*. 337/1914, toliau – IO) 43 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„(1) Sandoris gali būti tik pareiškus ieškinį teisme <…>

(2) Ieškinys dėl sandorio nuginčijimo turi būti pareikštas per vienus metus nuo bankroto bylos iškėlimo; šis terminas yra naikinamasis. <…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 *ECZ GmbH* buvo Vokietijos bendrovė, kurios buveinė klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms buvo Tetnange (Vokietija). Jos pagrindinė veikla – prekyba automobiliais. Veiklai Austrijos rinkoje vykdyti ši bendrovė naudojosi Brėgence (Austrija) įsteigta patronuojamąja bendrove, šiuo atveju bendrove skolininke. H. Lutz įsigijo iš pastarosios bendrovės automobilį, tačiau pirkinys nebuvo pristatytas, tad jis pareiškė *Bezirksgericht Bregenz* (Brėgenco apylinkės teismas) ieškinį dėl šiai bendrovei sumokėtos kainos grąžinimo. 2008 m. kovo 17 d. nurodytas teismas išdavė tai pačiai bendrovei skirtą vykdomąjį įsakymą sumokėti 9 566 eurų su palūkanomis.

12 2008 m. balandžio 13 d. bendrovė skolininkė pateikė *Amtsgericht Ravensburg* (Ravensburgo apylinkės teismas, Vokietija) prašymą iškelti jai bankroto bylą.

13 2008 m. gegužės 20 d. *Bezirksgericht Bregenz* leido priverstinai vykdyti jo 2008 m. kovo 17 d. mokėjimo įsakymą; jį vykdant buvo areštuotos trys bendrovės skolininkės sąskaitos Austrijos įsteigtoje kredito įstaigoje. 2008 m. gegužės 23 d. šiai banko įstaigai buvo įteiktas arešto aktas.

14 2008 m. rugpjūčio 4 d. *Amtsgericht Ravensburg* iškėlė bendrovei skolininkei bankroto bylą.

15 2009 m. kovo 17 d. banko įstaiga, kurioje buvo areštuotos bendrovės skolininkės sąskaitos, išmokėjo H. Lutz 11 778,48 euro sumą. Prieš tai 2009 m. kovo 10 d. raštu tuometinis bankroto administratorius šiai banko įstaigai buvo nurodęs, kad pasilieka teisę nuginčyti bet kurį bendrovės skolininkės kreditoriams atliktą mokėjimą remdamasis bankroto byla.

16 2009 m. birželio 3 d. raštu tuometinis bankroto administratorius pranešė H. Lutz, kad ginčija 2008 m. gegužės 20 d. *Bezirksgericht Bregenz* leidimą vykdyti priverstinį išieškojimą ir 2009 m. kovo 17 d. atliktą mokėjimą. 2009 m. spalio 23 d. E. Bäuerle, veikianti kaip bendrovės skolininkės bankroto administratorė, pareiškė H. Lutz ieškinį dėl nuginčijimo ir prašė teismo grąžinti į bankrutuojančios bendrovės turtą 2009 m. kovo 17 d. jam išmokėtą sumą.

17 *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas) patenkino E. Bäuerle ieškinį. H. Lutz apskundė *Landgericht Ravensburg* sprendimą, tačiau pralaimėjo apeliacinį procesą. Tuomet jis padavė kasacinį skundą (vok. *Revision*) *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas) ir toliau reikalavo atmesti ieškinį.

18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad kasacinio skundo sėkmė priklauso nuo Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnio aiškinimo, darydamas prielaidą, kad jis taikytinas šioje byloje. Iš tikrųjų šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies m punkte numatyta, kad taisykles dėl visiems kreditoriams žalingų aktų paskelbimo niekiniais, nuginčijimo ar netaikymo reglamentuoja valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta bankroto byla, teisė (toliau – *lex fori concursus*). Tačiau pagal to paties reglamento 13 straipsnį ši nuostata netaikoma, jei asmuo, gavęs naudos iš visiems kreditoriams žalingo akto, pateikia įrodymų, kad šiam aktui taikoma kitos, nei bankroto bylos iškėlimo valstybė, valstybės narės teisė ir kad pagal šią teisę nenumatyta jokių priemonių atitinkamu atveju šiam aktui užginčyti.

19 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal pagrindinėje byloje taikytiną *lex fori concursus*, t. y. *InsO* 88 straipsnį, bankroto bylos iškėlimo bendrovei skolininkei dieną teisė areštuoti šios bendrovės banko sąskaitas tapo nebegaliojanti, nes leidimas areštuoti duotas ir areštas įvykdytas po to, kai pateiktas prašymas iškelti bankroto bylą. Taigi vėliau atliktas sąskaitoje areštuotos sumos išmokėjimas taip pat buvo neteisėtas.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad, anot H. Lutz, kuris remiasi Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsniu, pagrindinės bylos dalyku esančio mokėjimo nebegalima ginčyti remiantis šiam mokėjimui taikoma teise, t. y. Austrijos teise. Iš tiesų IO 43 straipsnio 2 dalyje tokiam ieškiniui dėl nuginčijimo numatytas vienų metų naikinamasis terminas, skaičiuojamas nuo bankroto bylos iškėlimo. Pagrindinėje byloje šis terminas buvo praleistas.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal Vokietijos teisę terminas ieškiniui dėl nuginčijimo pareikšti yra treji metai, ir pagrindinėje byloje šio termino buvo laikomasi.

22 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis taikytinas, kai bankroto administratoriaus ginčijamas prieš bankroto bylos iškėlimą areštuotos sumos mokėjimas atliktas iškėlus šią bylą?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnyje numatyta išimtis taip pat apima senaties, nuginčijimo ir naikinamuosius terminus, nustatytus pagal ginčijamam aktui taikomą teisę?

3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar formos reikalavimai, taikomi siekiant pasinaudoti Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnyje numatytą teise, nustatomi pagal *lex causae*, ar pagal *lex fori concursus*?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

23 Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai iš esmės susiję su galimybe taikyti Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnį mokėjimui, atliktam kreditoriui po bankroto bylos iškėlimo skolininkui, tačiau remiantis teise areštuoti turtą, suteikta iki šios bylos iškėlimo. Tačiau prieš atsakant į šiuos klausimus reikia pažymėti, kad jie remiasi dviem prielaidomis, kurias reikia išnagrinėti.

24 Iš tiesų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, kad nors Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bankroto bylos iškėlimas nedaro poveikio kreditoriaus daiktinei teisei į skolininkui priklausantį turtą, šio reglamento 5 straipsnio 4 dalyje patikslinta, kad „1 dalies nuostata nekliudo kelti bylų dėl aktų paskelbimo niekiniais, nuginčijimo arba netaikymo“.

25 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro implicitinę išvadą, kad, pirma, teisė areštuoti banko sąskaitą priverstinio vykdymo tvarka yra „daiktinė teisė“, kuri gali būti ginama pagal Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 1 dalį.

26 Antra, šis teismas mano, kad taip suteikta apsauga vis dėlto gali būti pašalinta taikant Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 4 dalį *lex fori concursus* numatytais atvejais ir tvarka. Tuo remdamasis šis teismas pažymi: kadangi teisė areštuoti pagrindinėje byloje nagrinėjamas banke laikomas lėšas atsirado tik po to, kai 2008 m. balandžio 13 d. buvo pateiktas prašymas iškelti bendrovei skolininkei bankroto bylą, pagal *InsO* 88 straipsnį nuo bankroto bylos iškėlimo 2008 m. rugpjūčio 4 d. ši teisė tapo nebegaliojanti, todėl ir 2009 m. kovo 17 d. banko sąskaitose areštuotos sumos išmokėjimas H. Lutz taip pat buvo neteisėtas.

27 Šiuo klausimu, kalbant apie teisės areštuoti banke laikomas lėšas pripažinimą „daiktine teise“, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 2 dalyje prie šio reglamento 5 straipsnio 1 dalyje numatytų „daiktinių teisių“ priskirta „išimtinė reikalavimo patenkinimo teisė“. Be to, kaip matyti iš šio reglamento 25 konstatuojamosios dalies, daiktinės teisės pagrindas, galiojimas ir apimtis paprastai turėtų būti nustatomi pagal *lex situs*.

28 Iš to matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama iš banko sąskaitų arešto kilusi teisė iš tiesų galėjo būti „daiktinė teisė“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 1 dalį, su sąlyga, kad pagal atitinkamą nacionalinę – šiuo atveju Austrijos – teisę ji buvo išimtinė kitų bendrovės skolininkės kreditorių atžvilgiu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

29 Be to, kiek tai susiję su klausimu, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama iš banko sąskaitų arešto kilusi teisė, darant prielaidą, kad tai „daiktinė teisė“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 1 dalį, tapo teisiškai nebegaliojanti dėl bankroto bylos iškėlimo bendrovei skolininkei, pažymėtina, kad pagal šio reglamento 5 straipsnio 4 dalį leidžiama netaikyti jo 5 straipsnio 1 dalies tik tuo atveju, jei iškelta „byla“ dėl akto paskelbimo niekiniu, nuginčijimo arba netaikymo, kaip numatyta Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies m punkte.

30 Vis dėlto, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 49 punkte, daugumoje Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 4 dalies kalbinių versijų esanti nuoroda į „bylas“ dėl aktų paskelbimo niekiniais, nuginčijimo arba netaikymo neleidžia daryti išvados, jog šios nuostatos taikymo sritis apima tik teisme iškeltas bylas. Iš tiesų ši nuostata turi būti aiškinama kartu su minėto reglamento 4 straipsnio 2 dalies m punktu, kuriame bendrai nurodytos „taisyklės, susijusios su atvejais, kai aktai yra niekiniai, ginčytini arba netaikytini“, o ne tik „bylos“ dėl paskelbimo niekiniais, nuginčijimo arba netaikymo. Taigi siekiant nustatyti, ar akto negaliojimas, ginčytinumas ar netaikytinumas gali kilti iš teisme iškeltos

bylos, kito teisės akto arba įstatymo poveikio, reikia remtis *lex fori concursus*, pagal kurią, taikant Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies m punktą, nustatomos taisyklės, susijusios su atvejais, kai aktai yra niekiniai, ginčytini arba netaikytini.

31 Pastaruoju klausimu pridurtina, kad nors Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 2 dalies m punkte numatyta, jog *lex fori concursus* nustato taisykles, susijusias su atvejais, kai visiems kreditoriams žalingi aktai yra niekiniai, ginčytini arba netaikytini, šio reglamento 13 straipsnyje, kuriuo remiasi H. Lutz, leidžiama šios taisyklės išimtis, nes pagal jį šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies m punktas netaikomas ir pripažįstamas bankroto administratoriaus ginčijamą aktą reglamentuojančios teisės taikymas (toliau – *lex causae*), jeigu tenkinamos tam tikros sąlygos. Taigi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus reikės atsakyti taip, kad jis taip galėtų patikrinti, ar *InsO* 88 straipsnis ir juo grindžiamas pagrindinėje byloje nagrinėjamo banko sąskaitų arešto negaliojimas netaikomi, nes pagal to paties Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnį taikoma Austrijos teisė.

Dėl pirmojo klausimo

32 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis aiškintinas taip, kad jis taikytinas tuo atveju, kai bankroto administratoriaus ginčijamas prieš bankroto bylos iškėlimą areštuotos pinigų sumos mokėjimas atliktas tik iškėlus šią bylą.

33 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnio tekste nėra jokio jos taikymo srities apribojimo atsižvelgiant į konkretaus žalingo akto įvykdymo datą.

34 Vis dėlto Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnyje numatyta išimtis iš Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos bendros taisyklės, pagal kurią bankroto byloms ir jų pasekmėms taikoma *lex fori concursus*. Ši išimtis, kurios tikslas, kaip priminta šio reglamento 24 konstatuojamojoje dalyje, yra apsaugoti teisėtus lūkesčius ir tikrumą dėl kitose valstybėse narėse nei ta, kur iškelta byla, sudarytų sandorių, turi būti aiškinama griežtai ir jos taikymo sritis negali būti išplėsta labiau, nei tai būtina šiam tikslui pasiekti.

35 Toks Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnio aiškinimas, kuris leistų jį taikyti taip pat po bankroto bylos iškėlimo įvykdytiems aktams, viršytų tai, kas būtina siekiant apsaugoti teisėtus lūkesčius ir tikrumą dėl kitose valstybėse narėse nei ta, kur iškelta byla, sudarytų sandorių. Iš tiesų nuo bankroto bylos iškėlimo atitinkamo skolininko kreditoriai gali numatyti *lex fori concursus* taikymo pasekmes jų teisiniams santykiams su skolininku. Taigi jie iš esmės negalės pretenduoti į sustiprintą apsaugą, kaip generalinis advokatas pagrįstai pažymėjo savo išvados 60 punkte.

36 Taigi darytina išvada, kad Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis iš esmės netaikomas po bankroto bylos iškėlimo įvykdytiems aktams.

37 Nepaisant pirmesniame punkte padarytos išvados, pažymėtina, kad aktas, dėl kurio pagrindinėje byloje pareikštas ieškinys dėl nuginčijimo, t. y. 2009 m. kovo 17 d. H. Lutz naudai atliktas mokėjimas, galėjo būti įvykdytas remiantis daiktine teise, t. y. teise areštuoti bendrovės skolininkės banko sąskaitas. Tačiau kadangi ši daiktinė teisė atsirado iki bankroto bylos iškėlimo bendrovei skolininkei, remiantis Reglamento Nr. 1346/2000 nuostatomis šiam aktui galėtų būti taikoma ypatinga apsauga.

38 Iš tiesų, kaip priminta Reglamento Nr. 1346/2000 25 konstatuojamojoje dalyje, teisės aktų leidėjas ketino numatyti specialią nuorodą dėl daiktinių teisių, nukrypstančią nuo *lex fori concursus*, nes šios teisės ypač svarbios teikiant kreditą. Pagal tą pačią konstatuojamąją dalį iki bankroto bylos iškėlimo atsiradusią daiktinę teisę turintis asmuo turėtų turėti galimybę ir iškėlus tokią bylą ginti savo teisę į garantijos apriboto turto atskyrimą nuo kito bankrutuojančio skolininko turto.

39 Siekiant šio tikslo Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad iškelta bankroto byla „nedaro poveikio“ į šios nuostatos taikymo sritį patenkančioms daiktinėms teisėms. Šia taisykle akivaizdžiai siekiama, be kita ko, leisti kreditoriui net po bankroto bylos iškėlimo veiksmingai pasiremti iki tol įgyta daiktine teise.

40 Tam, kad kreditorius galėtų veiksmingai pasiremti savo daiktine teise, būtina, kad po bankroto bylos iškėlimo jis galėtų įgyvendinti šią teisę iš esmės remdamasis *lex causae*. Taigi Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio ypatumas tas, kad juo siekiama apsaugoti ne tik aktus, įvykdytus iki bankroto bylos iškėlimo, bet taip pat ir pirmiausia po tokios bylos iškėlimo vykdomus aktus. Šiuo klausimu pridurtina, kad nors šio reglamento 20 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog kreditorius, kuris iškėlus bankroto bylą pasiekia, kad būtų visiškai ar iš dalies patenkintas jo reikalavimas, nukreiptas į kitos valstybės narės nei bylos iškėlimo valstybė teritorijoje esantį skolininko turtą, turi grąžinti bankroto administratoriui tai, ką yra gavęs, toje pačioje nuostatoje patikslinta, kad suinteresuotajam kreditoriui pareiga grąžinti kyla tik „nepažeidžiant“ šio reglamento 5 straipsnio. Taigi šio reglamento 20 straipsnio 1 dalis nėra taikoma pagrindinei bylai.

41 Vadinasi, kadangi Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnyje numatyti, be kita ko, po bankroto bylos iškėlimo įvykdyti aktai, šio sprendimo 33–36 punktuose išdėstyti argumentai, kad šio reglamento 13 straipsnis iš esmės netaikomas po bankroto bylos iškėlimo įvykdytiems aktams, netaikytini atvejui, kai kreditorius įgyvendina daiktinę teisę, kuriai galioja šio reglamento 5 straipsnio 1 dalis.

42 Vadinasi, jeigu Reglamento Nr. 1346/2000 5 straipsnio 4 dalis, aiškinama kartu su šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies m punktu, leidžia pareikšti ieškinį dėl akto, kuriuo siekiama įgyvendinti daiktinę teisę po bankroto bylos iškėlimo, pripažinimo niekiniu, nuginčijimo arba netaikymo, siekiant užtikrinti šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies veiksmingumą šias nuostatas reikia aiškinti kaip neatimančias iš kreditoriaus galimybės remtis to paties reglamento 13 straipsniu, įrodinėjant, kad atitinkamam aktui taikoma kitos valstybės narės nei bankroto bylos iškėlimo valstybė teisė ir kad pagal šią teisę nenumatyta jokių priemonių atitinkamu atveju šiam aktui užginčyti.

43 Šiomis aplinkybėmis į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis aiškintinas taip, kad jis taikytinas tuo atveju, kai bankroto administratoriaus ginčijamas prieš bankroto bylos iškėlimą areštuotos pinigų sumos mokėjimas atliktas tik iškėlus šią bylą.

Dėl antrojo klausimo

44 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis aiškintinas taip, kad jame numatyta išimtis taip pat apima senaties, ieškinio dėl nuginčijimo pareiškimo ir naikinamuosius terminus, nustatytus *lex causae*.

45 Šiuo klausimu primintina, pirma, kad Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnyje pateikiant nuorodą į *lex causae* nedaromas joks skirtumas tarp senaties, ieškinio dėl nuginčijimo pareiškimo ir naikinamųjų terminų.

46 Antra, nors Reglamento „Roma I“ 12 straipsnio 1 dalies d punkte iš tiesų numatyta, kad senatį ir teisės praradimą praleidus terminą reglamentuoja „sutarčiai taikytina teisė“, pažymėtina, kad šios nuostatos netaikomos Reglamento Nr. 1346/2000 4 ir 13 straipsniuose numatytiems ieškiniams dėl nuginčijimo. Pastarieji straipsniai yra *lex specialis* Reglamento „Roma I“ atžvilgiu ir aiškintini atsižvelgiant į Reglamentu Nr. 1346/2000 siekiamus tikslus.

47 Taigi, kadangi Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnyje nedaromas skirtumas tarp materialinės ir procesinės teisės nuostatų ir jame neįtvirtintas joks kriterijus, leidžiantis iš terminų išskirti procesinio pobūdžio terminus, termino pripažinimą procesiniu ar materialiniu neišvengiamai reglamentuoja *lex causae*.

48 Tačiau, kaip iš esmės pažymėjo Komisija, jei Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis būtų aiškinamas taip, kad į jo taikymo sritį nepatektų terminai, pagal *lex causae* pripažinti procesiniais, toks aiškinimas sukeltų savavališką diskriminaciją, nulemtą valstybių narių pasirinkto teorinio modelio. Be to, neatsižvelgiant į tai, ar termino pripažinimą procesiniu arba materialiniu reglamentuoja *lex fori concursus*, ar *lex causae*, minėtas aiškinimas aiškiai kliudytų vienodai taikyti Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnį.

49 Šiomis aplinkybėmis į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis aiškintinas taip, kad jame numatyta išimtis taip pat apima senaties, ieškinio dėl nuginčijimo pareiškimo ir naikinamuosius terminus, nustatytus *lex causae*.

Dėl trečiojo klausimo

50 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar formos reikalavimai, taikomi siekiant pareikšti ieškinį dėl nuginčijimo, nustatomi pagal *lex causae*, ar pagal *lex fori concursus*.

51 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnio tekste nėra jokios nuorodos, kuri leistų pašalinti formos reikalavimus iš šios nuostatos taikymo srities.

52 Be to, kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 85 punkte, formos reikalavimai gali būti ne tik materialinio, bet ir procesinio pobūdžio. Konkrečiai kalbant apie Austrijos teisę, IO 43 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta pareiga pareikšti ieškinį dėl sandorio nuginčijimo per vienus metus nuo bankroto bylos iškėlimo gali būti vertinama ne tik kaip skirta šio termino laikymosi įrodinėjimui palengvinti, bet ir kaip materialinė sąlyga, nustatyta tokiam ieškiniui pareikšti.

53 Iš šio sprendimo 45–48 punktuose esančių argumentų, taikytinų taip pat nagrinėjant trečiąjį klausimą, matyti, kad Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnyje nedaromas skirtumas tarp materialinės ir procesinės teisės nuostatų.

54 Be to, formos reikalavimais, taikomais ieškiniams dėl akto pripažinimo niekiniu, nuginčijimo ar netaikymo, taip pat gali būti siekiama apsaugoti viešąjį interesą, kaip antai interesą užtikrinti pakankamą šių ieškinių viešumą, siekiant apsaugoti ne tik atsakovų pagal šiuos ieškinius, bet ir trečiųjų asmenų, įsigijusių turtą, kuris yra šių ieškinių dalykas, teisėtus lūkesčius. Kaip matyti iš Reglamento Nr. 1346/2000 24 konstatuojamosios dalies, *lex fori concursus* taikymo išimtimis, įskaitant numatytąją šio reglamento 13 straipsnyje, kaip tik siekiama apsaugoti teisėtus lūkesčius ir tikrumą dėl kitose valstybėse narėse nei ta, kur iškelta bankroto byla, sudarytų sandorių.

55 Kadangi, kaip nurodyta šio sprendimo 46 punkte, Reglamento „Roma I“ nuostatos netaikomos pagrindinei bylai, konkrečios taisyklės pripažinimą formos reikalavimu ir šia taisykle siekiamų tikslų nustatymą turėtų reglamentuoti *lex causae*. Tačiau jei Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis būtų aiškinamas taip, kad į jo taikymo sritį nepatektų taisyklės, pagal *lex causae* pripažintos formos reikalavimais, vėl kiltų savavališka diskriminacija, nulemta valstybių narių pasirinkto teorinio modelio, ir būtų kliudoma vienodai taikyti šį straipsnį.

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: formos reikalavimai, taikomi siekiant pareikšti ieškinį dėl nuginčijimo, siekiant taikyti Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnį nustatomi pagal *lex causae*.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 13 straipsnis aiškintinas taip, kad jis taikytinas tuo atveju, kai bankroto administratoriaus ginčijamas prieš bankroto bylos iškėlimą areštuotos pinigų sumos mokėjimas atliktas tik iškėlus šią bylą.**

2. **Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis aiškintinas taip, kad jame numatyta išimtis taip pat apima senaties, ieškinio dėl nuginčijimo pareiškimo ir naikinamuosius terminus, nustatytus pagal bankroto administratoriaus ginčijamam aktui taikomą teisę.**

3. **Formos reikalavimai, taikomi siekiant pareikšti ieškinį dėl nuginčijimo, siekiant taikyti Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnį nustatomi pagal bankroto administratoriaus ginčijamam aktui taikomą teisę.**

Parašai.